

Onderzoek naar het vrouwbeeld

Sterre Fenna van der Waals

De portretten van fotograaf Sterre Fenna van der Waals bevinden zich op het raakvlak van mode en documentaire fotografie. Door de vragen die de fotograaf zichzelf stelt, ontstaat er een spanningsveld dat de kijker uitlokt tot zelfreflectie. Opvallende kleding in primaire kleuren vormen een esthetisch verbond met donkere schaduwpartijen. Het model lijkt soms ondergeschikt, maar niets is minder waar. Hier ontpopt zich de inhoudelijke kant van het portret.

door **Diana Bokje**





Sterre Fenna van der Waals

Dat geeft ruimte voor het onvoorspelbare. Naast het idee erachter vind ik het belangrijk dat het ook beeldend interessant is voor de kijker. Dat pad leidde me vanzelf in de richting van modefotografie.”

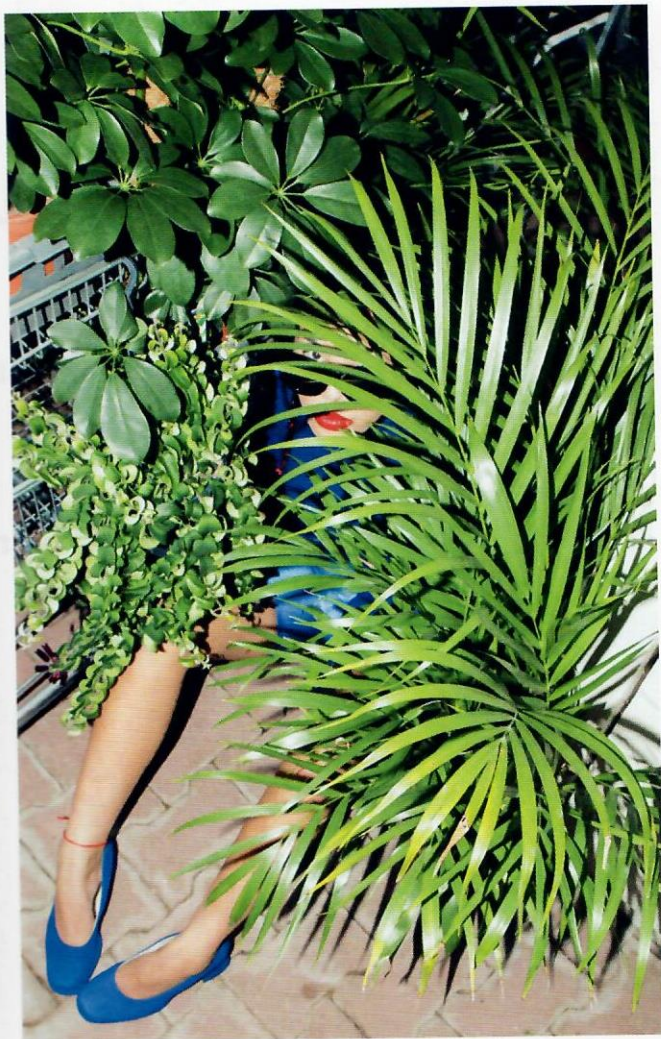
Vragen uit jezelf

De vragen die Van der Waals zich stelt zijn zeer persoonlijk. “Ook dat is een gevolg van mijn opleiding. Het is de typische ‘ga naar de kern benadering’ van de kunstacademies. Als de vragen niet uit jezelf komen, kan iedereen die beelden maken.” Het uitgangspunt voor de serie *You are not special* zijn de vragen: kun je nog gewoon zijn in een tijd waarin iedereen bijzonder wil en moet zijn? En als iedereen bijzonder is, hoe kun je dan nog bijzonder zijn? Het antwoord op deze vragen laat de fotograaf over aan de kijker. “Ik denk dat het interessanter voor de kijker is wanneer je jezelf de vraag kunt stellen wat je eruit kunt halen. De serie *Mijn broer & ik* kan voor de een

gaan over het vrouwelijke en mannelijke aspect en voor de ander misschien over schoonheidsidealen in het algemeen. Iedereen heeft zijn eigen bagage die hij projecteert op het werk. Het is wel belangrijk om een leidraad mee te geven. Ik doe dat in de vorm van de vragen die ik bij het project stel. Wanneer je de kijker laat zweven, blijft het niet hangen. Door de combinatie van iets wat uit mij komt en wat uit iemand zelf kan voortkomen, heeft het meer impact.”

Schaamte

Het uiterlijk speelt een belangrijke rol in het werk van de fotograaf. “Ik heb altijd al een fascinatie gehad voor het uiterlijk. Ik kreeg oude tijdschriften zoals *Glamour* en *Elle* van mijn zussen. Alles wat ik mooi of interessant vond knipte ik uit. Ik hing het aan de muur en beplakte mijn schoolboeken ermee. Versiering die me inspireerde om foto's van mezelf te maken waarbij ik deze beelden als



© Sterre Fenna van der Waals

voorbeeld nam. Een besef dat pas tot me doordrong tot ik serieus met fotografie aan de slag ging. Ook de rol van het vrouwbeeld en het respect naar het model toe drong toen pas tot me door. Zonder dat ik het wist, ontbrak dat respect vaak in mijn zelfportretten.”

“Op een gegeven moment werd ik me meer bewust van wat die glamourbeelden met je doen. De onzekerheid die dit voedde, vormt nu de basis voor mijn fotografie. Dit komt het meest tot uiting in mijn afstudeerproject *Shame on me*. De serie gaat over dat de vrouw in deze wereld vaak wordt afgebeeld als lustobject. Kijken vrouwen ook op die manier naar zichzelf? Pas op dat moment realiseerde ik me dat mijn fotografie eigenlijk over mijzelf ging. Een van de dingen die ik heb gedaan om tot de kern te komen en hiermee om te gaan is het schrijven van brieven aan mezelf. Ik zag mijn eigen imperfecties die niet aan de standaard voldoen. Ik kwam tot het inzicht dat het verder ging dan onzekerheid. Het ging echt om

schaamte. Schaamte wanneer je niet kunt voldoen aan het ideaal. Terwijl de vrouwen in de beelden waarmee ik mezelf vergelijk voor 99 procent met de computer zijn geperfectioneerd, en dus niet meer menselijk zijn maar objecten. Iets wat als mens niet haalbaar is. Wanneer je jezelf ziet als object kun je nooit aan de perfectie voldoen, want je blijft een mens.”

“Het was echt een eyeopener om te ontdekken dat ik streefde naar het onmogelijke. Dit fotoproject zorgde ervoor dat ik het een plek kon geven en door kon gaan met de volgende stap. Weg van de schaamte en naar de vraag hoe je hiermee omgaat. Waar zou het dan om moeten draaien? Wat vind ik zelf belangrijk als beeldmaker om toe te voegen aan de fotografiewereld?”

Tussen kwetsbaarheid en kracht

De serie *Mijn broer & ik* gaat over hoe het voelt om niet volledig te voldoen aan de verwachtingen die de maatschappij stelt aan het uiterlijk. Maakt het je kwetsbaar, of juist ongelofelijk sterk? “Ik fotografeer mijn broer al een langere tijd. Ook hier duurde het best lang voor ik me realiseerde waarom ik hem zo interessant vond als model. We hebben lange gesprekken gevoerd, waarin hij vertelde dat hij altijd al beseftte dat hij anders was. Vroeger kreeg hij vaak opmerkingen over zijn lange haar en werd hij regelmatig meisje genoemd. Toch koos hij niet voor de gemakkelijkste weg door zijn haar af te knippen. Hij wilde gewoon zijn wie hij was en doen waar hij zich prettig bij voelde. Ik zag in dat dat was waar ik wilde zijn.”

Van der Waals heeft veel onderzoek gedaan naar wanneer een beeld vrouwelijk wordt en het tegelijkertijd mannelijk kan zijn. De kleding die haar broer draagt op de foto's zijn door Van der Waals uitgezocht. Ze spelen met de associatie dat iets vrouwelijk is, zoals doorschijnende stof of een pofmouw. Tegelijkertijd brengen de poses en uitdrukking zijn mannelijke kant naar voren. De vraag die zij hiermee oproept is of het kwetsbaarheid of kracht is wanneer je authentiek durft te zijn en tegen de geldende normen in durft te gaan. “Onlangs verscheen op de cover van *Vogue* de eerste man. En dat in een jurk. Een beeld waarin het model ondanks de jurk nog steeds mannelijk was. Dit heeft veel aandacht gekregen in de media. Waarom zou je als man geen jurk aankunnen? Het feit dat het zo opvalt, maakt duidelijk hoeveel het afwijkt van de norm.”

Sterre Fenna van der Waals (1995) studeerde af in fotografie aan de Willem de Kooning Academie in Rotterdam na een start in documentaire fotografie aan de AKV St. Joost in Breda en Fashion photography aan de Falmouth University. Zij is kunstdocent en freelance fotograaf.
www.sterrefenna.com